

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Tompá Mihály-utca 10. sz.
Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.
Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:
GÁL ISTVÁN.
Kiadó laptulajdonos:
ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:
Egész évre 10 korona.
Félévre 5 korona.
Egyes szám ára: 20 fillér.
A hirdetés díja:
Egy háromhasábos petitsor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.
A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Búcsú szó.

Tizenegy évi szerkesztői tisztemtől csak röviden búcsúzó, mert a jó Rábely bácsi kevés helyet adott.

Nehéz szívvel teszem le a szerkesztői tollat, mert nagyon szerettem írni, nagyon szerettem szerkesztőségem tagjait és a „Gömör-Kishont“-ot, azt a lapot, mely minden időben megőrizte függetlenségét s soha más nem irányította, mint a tiszta tárgyilagos igazság, a közügyeknek és kulturának hazafias művelése; az erkölcsök javítása és az érdemre méltó egyének kiemelése.

Midőn a sors úgy rendelkezett velem, hogy Rimaszombatból végleg elköltözzem, azt hiszem e pár sorban mindent elmondottam. De többet nem is tudnék mondani, mert az elérzékenyülés nem engedne több szót ajkamra.

Búcsúzómban azonban büszkén és nyíltan merem hangoztatni, hogy minden időben hazafias érzülettel és becsülettel igyekeztem szerkesztői tisztemet betölteni s akik tárgyilagosan ítélik meg munkásságomat és szereplésem, megvagyok győződve arról, hogy eme kijelentésemben nekem igazat fognak adni.

Nyugodtan térek tehát vissza a munkatársak sorába, mert tisztán állok mindenki előtt s megvagyok arról is győződve, hogy azok, akik esetleg, mint felelős szerkesztőre néheztek, megfogtak nekem a búcsú pillanatában bocsájtani és nyugodtan s örömmel adom át a tollat *Gál István* várm. aljegyző kedves barátomnak, ki reátermettséggel a lap értékét csak emelni fogja, a mihez őszinte szívből neki sok-sok szerencsét kívánok.

A magam jutalmául — minden szerénységem dacára — ide iktatok pár sort dr. *Forgon Lajos* pécsi m. királyi posta- és távirada-igazgató, vármegyénk jeles szülötte és kitűnő tollu munkatársunknak, most hozzám intézett leveléből: „Hát a „G. K.“-tal mi lesz?... Ne hagyj cserben ezt a kedves kis lapot, kedves Barátom; Te nevelted nagyra, jóval nagyobbra, mint volt: ne okozd elhagyásával a visszafogyatkozást!”

Hálás köszönet kedves barátom, ezekért az elismerő és megtisztelő őszinte sorokért s maradok örökre munkatársnak!

Most pedig hálás köszönetemet nyil-

vánitom vármegyénk kiváló fő- és alispánjának, kik minden időben kegyesek voltak engem támogatni és lapomat, mint a vármegye hivatalos közlönyét, kellő méltatásban részesíteni.

Hálás köszönet *Rábely Miklós* bátyámnak, ennek a tiszta szívé és puritán jellemű munkás magyar polgár férfinak.

Hálás köszönet dr. *Kármán Aladár* és *Horváth Zoltán* kedves barátainak és belmunkatársaimnak, kik kiváló tollal, gazdag tapasztalatokkal, ernyedetlen munkássággal, tiszta hazafiassággal és önzetlen nyílt baráti szeretettel dolgoztak velem és segítettek mindenkor.

Hálás köszönet összes munkatársaimnak, kik támogatni szivesek voltak bennünket.

És végül hálás köszönet és üdv az olvasó közönségnek.

Ennek nyilvánítása mellett maradtam Nándorvölgyön, 1915. nov. 15-én

hazafias tisztelettel és üdvözlettel
Komáromy István,
járásí főszerkesztője.

A „Gömör-Kishont“ olvasóihoz!

A „Gömör-Kishont“ igen tisztelt olvasói az én felelős szerkesztésem mellett kapják ezentúl kézhez e lapot

Kötelességem és szívesen teljesített kötelességem első tollvonásommal üdvözlöt küldeni annak a tekintélyes gárdának, mely előttem nem ismeretlen, de amely előtt én újságírói voltomban valószínűleg idegen vagyok.

Új programom nincs. Szerkesztem a „Gömör-Kishont“-ot az eddigi irányban, az eddigi tónusban, az eddigi emberekkel s az eddigi embereknek: ez minden a miért itt vagyok s ezt bővebben kommentálnom — úgy érzem — felesleges.

A becsület tollával akarom az igazságot írni — ez programnak semmiképpen sem lehet új, ez a komoly újságírás egyedüli bázisa.

Ezzel veszem át *Komáromy István* főszerkesztő irtól a felelős szerkesztőséget s melegen köszöntöm a „Gömör-Kishont“ olvasóit.

Rimaszombat, 1915. november hó 15.

Gál István,
vármegyei aljegyző,
a „Gömör-Kishont“ felelős szerkesztője.

A gordiusi csomó.

(G.) A történelmi gordiusi csomót felszínre vetette a dühöngő háború s a közélet megfejthetetlen problémája lett: a közélettelmezés.

Szaladnak a napok, érlelődnek és kifejlődnek a világesemények, harctéri szenzációk születnek és elfeledtetnek, másodsorú feküdt a világégés óta rögzös földünkre a selymes hó, minden perczen új képe van a tarka vonalú térképnek — csak egyetlen esemény állandó és változatlan: a közélettelmezés rendezetlen volta.

Tanulmányok íródnak, ankétokon és bizottságokban ráják a kérdést és közben pokolian kaczag az uzsora és Hindenburgszerű tempóban szökkennek fel azoknak az élelmiczikkeknek árai, melyekre a legfőbb emberi parancsoló akarat: a gyomor azt mondja, hogy *kell!*

Egy zavaros kaosszá lett a közélettelmezés kérdése, melyben kényük-kedvük szerint halászhatnak a lelkiismeretet nem ismerő közvetítők s melyben segítség nélkül fuldoklik a fogyasztó közönség.

És mikor a rendezetlenség Csiboraszója elérkezik, mikor a merkantilista és agrárus kezettfogva nyögte a reánk zúduló terheket s mikor a gordiusi csomó teljesen megoldhatatlannak látszott, akkor megszólal az állami gépezet egy hatalmas szerve: a közigazgatás és erélyes kezével igyekszik rendet teremteni ott, ahol az emberi bűnök megfeneklettek s ahonnan kibontakozást már remélni sem lehetett.

Az államrendőrség erélyes keze nyomán megtisztult a fővárosi Royal-kávéház az üzerek hangos hadától, s a közigazgatási hatóságok kihágási ítéletűi Dámokles-kardjaként lógnak azok feje fölött, akik a háborút is spekulatív szemmel nézik és csak ezzel nézik.

De a közigazgatási hatóságok ebbeli nemes ténykedése csak szórványos és rendszeres semmiképpen sem tud lenni. A spekuláció ravasz bujkálásai kiszámíthatatlanok, a közigazgatási közegek tevékenysége más irányban lekött és ezer más munkakörrel megterhelt, — nem csoda tehát, hogy a tisztító szél csak lenge fuvalomként jelentkezik, pedig keményen seprő orkánnak kellene lennie! És ebben a zord miliőben, mikor a

tetrehivatott hatósági kéz nem bír és nem lehet elég furge ahöz, hogy minden lelkiismeretlenségre sujtson, a közigazgatás új czélok megvalósítására érzi erejét hivatottnak és belekapcsol munkakörébe oly tevékenységet, mely természeténél fogva idegen és más irányu volt mint az övéi.

Ha nem tud a büntető paragrafusok erejével rendet teremteni, előveszi kipróbált szervezkedési rendszerét, feléled benne a közösség egységességének érte és a kéz a kézben, akarat az akarat mellett kezd küzdelmet a mindennapi kenyér s az ahöz járó egyéb élelmiczikkek biztosítása érdekében.

A „Magyar Város és Községfejlesztési Részvénytársaság“, a Széll Kálmán zsenialitásának utolsó teremtménye, mely eredeti céljánál fogva is nekuszust vindikálhat magának, a közigazgatással, most nagy czélokra és nagy tettekre érzi magát hivatottnak.

A közéletnek a közigazgatási hatóságok közbenjöttével való rendezése lett a reorganizált intézmény dicséretes célja és ennek elérésére segítségül hívja a nagy német nemzet bevált és kipróbált élelmiczkéi intézményeit és rendszerét.

Közvetlen állami felügyelet alatt és a törvényhatóságok, városok és községek bevonása mellett olyan országos élelmiczkéi központ létesül, melyben a közigazgatás a magántőkével egyesülten törekszik azoknak az égető bajoknak orvoslására, a melyeket a mértéktelen spekuláció és a tultengő közvetítés idéztek elő.

A német vegyes gazdasági üzemek mintájára végzi a szervezést úgy, hogy az altruisztikus érdekek a magánkereskedelem jogos érdekeivel megfelelő harmóniába legyenek hozhatók.

Előttünk fekszenek a vármegyei Hivatalos Lap komoly betűi.

A legutóbbi vármegyei közgyűlés terjedelmesen indokolt véghatározatban foglalkozott ezen ügygyel és mint a vármegye Hivatalos Lapjában olvassuk, felhívják a városok polgármestereit s a járási főszolgabirákat, hogy a városi, illetve községi képviselőtestületekkel tárgyaltsák a fentebb jelzett részvénytársaság megkeresését s hassanak oda, hogy a városok, illetve községek tekintélyes, de anyagi erejüket túl nem haladó részvényjegyzés által segítsék életre és működésre a céljaiban nemes és altruisztikus társaságot s világosítsák meg a városok, illetve községek közönsége előtt, hogy ezen akcióban való részvétel nemcsak jövedelmet biztosító befektetés, de a fogyasztó közönség részére biztosítandó előnyök révén közhasznu tevékenység is.

Egyben 30000 korona értékben tett az említett részvénytársaság részvényeire jegyzést.

A vármegye ezen határozatából a helyzetnek komoly megértése beszél és impozáns az a készség, melylyel vármegyénk ezen életrehivatott alakulás megteremtésére siet. A kigunyolt és mindenféle szempontból ósdi alakulásnak nevezett vármegye megmutatja, hogy hivatásának nemes magaslatán állva, érzi a kor szavát és kötelességének ismeri egy megoldhatatlannak látszó elposványosodott kérdés kibogozása érdekében segítő kezét kinyújtania.

Örömmel regisztráljuk e tényt és de-

rengést látunk azon a láthatáron, mely eddig mindnyájunk számára sötét volt.

A gordiusi csomó ma még csomó, de látni véljük a Nagy Sándort s hiszünk abban, hogy az altruisztikus czélokkal újjáalakult részvénytársaság a vármegye ősi tradíciója mellett nemcsak alakulás, de tettekkel és eredményekkel dicsékedhető intézmény lesz!

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 15-én délután Dr. Kovács László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőknél kívül jelen voltak: Bodor István, Benyo Gyula, Benyo László, Braun Zsigmond, dr. Cziner Miksa, dr. Kármán Aladár, Kerekes Dezső, László Hugó, Loysch Ödön, Lefkovics Ferencz, id. Rábely Miklós, dr. Ráróssy Gyula, ifj. Rábely Miklós, Samarjay János, Süteő István, Széman Endre, Varga Lajos, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv és dr. Zehery István.

Dr. Kovács László polgármester a közgyűlésen megjelentek üdvözlésével megnyitja a közgyűlést s az első szót a kegyeletnek szenteli, mikor megemlékezik a város érdemeiben gazdag nyugalomba vonult műszaki tanácsosának: Jaczkó Pál képviselőtestületi tagnak elhunytáról. — A várost hosszú időn át puritán becsületességgel, hűséges odaadással szolgálta és jelentős érdemeket szerzett a város fejlesztése és előhaladása érdekében kifejtett hasznos és sikeres munkásságával. Indítványozza, hogy emlékét és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatva fejezze ki őszinte részvétét a képviselőtestület s ezt a gyászoló családdal jegyzőkönyvi kivonaton közölje; a ravatalra koszorút helyez a város s a temetésen testületileg jelenik meg. A közgyűlés az indítványt egyhangulag magáévá tette.

Ezután a város 1916. évi költségelirányzata tárgyalatott. Dr. Kovács László polgármester indokolja rövid felszólalással a költségvetés emelkedését, a mai nehéz időkre való hivatkozással kiemeli, hogy a mai viszonyokhoz mért keretek megvannak ugyan állapítva, azonban még csak jelezni sem lehet azt, hogy jövőben a viszonyok miként fognak kialakulni s éppen ezért még a jogos igényeket is mérsekélni kell s különleges igényeket támasztani az adott és várható viszonyok között egyáltalán nem szabad.

A költségvetés tételait Füredi Pál főjegyzőhelyettes ezután felolvasta s azok elfogadtattak. E szerint A) Szükséglet. I. Adókra és illetékekre 10962 k 79 f. — II. Rendszeresítettek: 103275 k 02 f. — III. Irodai szükségletekre 4000 kor. — IV. Fuvar-, napi és tiszteletdíjakra 1000 kor. — V. Ujjonozási és katonaszállásolási költségekre 800 kor. — VI. Községi épületek javítására és tűzkárbiztosítási díjakra 7800 kor. — VII. Utcák, terek fentartására 2932 k 88 f. — VIII. Iskolai czélokra 19594 kor. 32 fill. — IX. Rendőri kiadásokra 41649 kor. 42 f. — X. Gazdasági kiadásokra 24819 k 68 f. — XI. Városi szegényeknek 3160 k. — XII. Terhelő adósságok kamatára és törlesztésére 180231 k 61 f. — XIII. Rendkívüli kiadásokra 26184 k 50 f. — XIV. Előlegezésekre 2300 k. — XV. Vegyes és előre nem látható kiadásokra 12326 k 99 fillér. Összesen 441037 kor. 21 fillér (1702 k 59 fillérrel több mint az 1915. évre jóváhagyott összeg.) — B. A fedezet: XVI. Készpénzmaradvány 10000 k. — XVII. Ingatlan vagyoni jövedelméből 118524 k 77 f. — XVIII. Jogok és javadalmak jövedelméből 121925 k 28 f. — XIX. Tőkék, értékpapírok és részvények jövedelméből 16186 kor. 75 f. — XX. Térítmnyekből 45081 kor. 53 f. — XXI. Vegyes és rendkívüliekből 37455 kor. 10 f. — Főösszeg 349167 kor. 43 fill. (3556 kor. 75 fillérrel kevesebb mint az 1915. évre jóváhagyott összeg.) A mutatkozó hiány 91869 kor. 78 fillér, minek fedezésére 72 % községi pótdadó (91008 kor.) és 14 % mezőőrberpótdadó (861 k 78 fill.) szolgál, vagyis az 1916. évre a községi pótdadó emelkedése 10 % ot tesz ki, mert ez évben 62 % volt, most pedig 72 % lesz.

A költségvetés tételénél dr. Zehery István felszólalt a Széchenyi-kert jobb gondozása és a járdák javítása érdekében. Előbbi a múlt évben egyáltalán nagyon mostoha és a közönség igényeit ki nem elégítő elbánásban részesült, utóbbiak pedig egyes helyeken életveszélyes gödrökkel kockáztatják a járóelők biztonságát. — A polgármester és városi mérnök megnyugtató felvilágosítása tudomásul vétetett. — Benyo László az új temetőhöz vezető ut karba hozatalát sürgeti. Ezt is kilátásba helyezte a polgármester. — A jövedelem fokozása érdekében figyelmre méltó volt Samarjay János helyes irányu felszólalása. Azt javasolta ugyanis, hogy a földművelésügyi kormánytól tétessenek lépések a tűzifának az üzemtervtől eltérő fokozottabb mérvben való kitermelésére engedélykiszerezése érdekében. — Ezzel egyrészt a tűzifahiány pótolva lesz, másrészt a jövedelem növekedni fog. — A polgármester felvilágosítással szolgált, hogy a miniszter ilyen értelmű utasítást is adott már, s a kivitel folyamatban van.

A magyar város és községfejlesztő részvénytársaság, mely öt millió korona alaptőkével alakult meg (12500 darab 400 koronás részvény) s a közéletnek kérdéseinek megoldását vette fel programjába, jegyzésre hívja fel a várost. A vármegye már 30000 koronát jegyzett a részvényekből, s a tanács 10 darab részvény jegyzését javasolja 4000 korona értékben, melynek 30% a befizetendő. A közgyűlés e javaslathoz, a polgármester felvilágosítása után hozzájárult.

Zavadsky Edének, a községi kötelékbe felvétel iránt beadott kérelme teljesítését, amennyiben a magyar állampolgárságot megszerzi, kilátásba helyezték.

Az 1916. évi legtöbb adótfizető városi képviselőtestületi tagok jegyzékét a bizottság javaslata alapján következőkép állapították meg:

Rendes tagok:

(A *-al jelzettek adója kétszeresen van számítva.)

1	*Baksay József	K.	1929	24
2	Samarjay János	"	1872	63
3	*Grózinger Miksa	"	1842	40
4	Ródosi Ignác	"	1755	50
5	*Dr. Baksay Dezső	"	1416	86
6	*Dr. Veress Samu	"	1348	74
7	Ref. egyház	"	1322	61
8	*Dr. Löcherer Tamás	"	1229	80
9	*Süteő István	"	1213	38
10	*Dr. Cziner Miksa	"	1208	60
11	M. kir. Földművelésiskola	"	1133	76
12	*Farkas Zoltán	"	1141	72
13	*Lévai Izsó	"	1089	86
14	*Medveczky Sándor	"	1059	24
15	*Geduly Géza	"	1002	80
16	Angyal László	"	998	35
17	*Dr. Ráróssy Gyula	"	998	—
18	*Dr. Molnár József	"	980	84
19	Lusztig Menyhért	"	970	33
20	Özv. Ethey Frigyesné	"	953	15
21	Özv. Eszenyi Gyuláné	"	950	24
22	*Széman Endre	"	856	80
23	Lefkovits Ferencz	"	819	61
24	Özv. Bernáth Gyuláné	"	802	76
25	Özv. Deckmann Ignáczné	"	797	09
26	Seidner Márkus	"	754	70
27	*Lengyel Pál	"	754	44
28	Özv. Holländer Lajosné	"	709	99

Póttagok:

1	Gömörmegyei muzeum	"	703	95
2	*Szabó Elemér	"	686	12
3	*Badinyi Gyula	"	667	56
4	*Loysch Ödön	"	655	82
5	*Dr. Törköly József	"	631	94
6	*Dr. Weinberger Rezső	"	599	20
7	Kosiner Vilmos	"	598	56
8	*Sándy Gyula	"	593	48
9	Özv. Kalocsay Gyuláné	"	576	95
10	Konez Károly	"	558	78

A polgári biztos (detektív) állásának betöltésére vonatkozó tanácsi javaslat elfogadtatott s az állás 1916. január 1-től való betöltésére az intézkedéssel a rendőrkapitány megbízott.

Még Turi Apollónia és Bábás Gyula illetőségi kérelme utasítottatott el s aztán a közgyűlés keretén kívül tudomásul vették jóváhagyólag és elismeréssel a polgármesternek a közéletnek nehéz kérdésének kedvező megoldása érdekében kifejtett fáradozásáért, melyek leginkább a liszt, káposzta, tengeri és zsir beszerzésének

ügyére vonatkozik, s a közönség kívánalmainak és szükségletének megfelelő kielégítését célozzák.

Ezután bejelentette a polgármester, hogy a 80 ik cs. és kir. gyalogezrednek Püspökladányból városunkba helyezése ügyében kapott értesítést, s felvetette a kérdést, hogy milyen állápontra kíván helyezkedni a város s az esetleges elhelyezés ügyében milyen módok tárgyalására vonatkozólag kap felhatalmazást a várostól. — Hosszas eszmecsere indult meg, melyben dr. Zehery István, László Hugó, dr. Cziner Miksa, Süteő István, Samarjay János, Széman Endre, dr. Ráróssy Gyula, dr. Weinberger Rezső, Loysch Ödön, dr. Kármán Aladár és Braun Zsigmond vett részt, utóbbi bejelentette azt is, hogy a kereskedők anyagi áldozattal is hozzájárulnak a felmerülő költségekhez.

Végül az lett a megoldás, hogy az intézkedést a város lakossága teljes bizalmának letéteményesére: a polgármesterre bizza a képviselőtestület, s a mennyiben szükségesnek mutatkozik, hívja össze sürgősen megbeszélés és tárgyalásra a képviselőtestületet.

*

Folyó hó 19-én délután dr. Kovács László polgármester elnöklésével a városi képviselőtestület tagjai népes értekezletet tartottak, melyen az ide áthelyezett katonaság elhelyezésével foglalkozott. A tisztviselőknél kívül jelen voltak: Bodor István, Benyó László, Benyó Béla, dr. Cziner Miksa, Geduly Géza, dr. Kármán Aladár, Kerekes Dezső, Loysch Ödön, Lengyel Pál, Lefkovicz Ferencz, László Hugó, Medveczky Sándor, id. Rábely Miklós, Ráróssy Gyula, ifj. Rábely Miklós, Rónay Gyula, Samarjay János, Simon Mihály, Süteő István, Seidner Márkus, Szabó József m., Széman Endre, Törköly József, Varga István, dr. Weinberger Rezső, Zachar Gusztáv.

A polgármester előadta, hogy a 80. cs. és kir. gyalogezrednek és az 51. Landwehr ezrednek ide helyezése ügyében tárgyalást folytatott a kiküldöttekkel, s az áthelyezés felső parancsra történvén, az intézkedések megtétele sürgősen szükségessé vált, mert az ideérkezés f. hó 25-ére van jelezve. Miután a város mostani helyzetében egyáltalán nem alkalmas közegészségügyi okokból sem a magas létszámú katonaság befogadására, barakkok építése vált szükségessé és pedig 2700 ember elhelyezésére 9 barakképület. Az ezred többi része a szomszédos községekben nyer elhelyezést.

Széleskörű eszmecsere indult meg, melyben résztvettek: Dr. Ráróssy Gyula, dr. Cziner Miksa, Süteő István, id. Rábely Miklós, Samarjay János, Benyó László, Széman Endre, Lengyel Pál és Benyó Béla, s az értekezlet egyhangú határozattal kimondta a barakk építéshez való hozzájárulást, melynek megtörténtéig az áthelyezés elhalasztását kéri a város. — A további teendőket a polgármester és a tanács megbízta.

Világháború.

A szerbiai hadjárat már a végső stádiumaihoz közeledik. Körülbelül hét-nyolczad részét megszállták már a szövetséges seregek a régi Szerbiának, Macedóniát pedig a bolgár seregek elválták a fő szerb seregtől és egyuttal erősen védelmezik a francia-angol seregek benyomulása ellen.

A szerb királyság birtokában levő terület igen kicsiny már és ez is napról-napra összebb olvad. — Elfoglalták már az összes vasutakat, jóformán az összes folyóvölgyeket és a jó utakat. Már csak 3 város van a birtokukban: Novibazár, Mitrovicza és Pristina, meg a körülöttük fekvő falvak és hegyvidékek. Ezek is mind a montenegrói határ környékén fekszenek. De a montenegrói seregeket is visszaszorították a mi hadaink a volt Szandzsák területéről a Lim folyón túl, úgyhogy a szerb hadsereg romjainak sem lesz könnyű Montenegróba menekülnie, ha arra akarja venni útját.

A mi szövetséges seregeink állását körülbelül az a vonal jelöli, a mely Nova várostól délkeletre a Javor hegység mentén húzódik Raska felé, onnan pedig Kursumlje irányában. Az utóbbi helyen a bolgár hadsereggel érintkeznek német csapatok. Innen a bolgár seregek Pristinától délre és Tetovo táján működnek az albán határ felé. Egy délebbi seregük pedig a Vardár táján Strumicza, Prilep környékén harcol a francziákkal és azokat sikerrel föltartóztatják, másrészt pedig Monasztir felé halad. A francziákkal együtt ott vannak Macedóniában még a szerb hadsereg elszakadt részei is, a melyek mindinkább Görögország felé szorulnak.

Már most is fölmerült entente-körökben az a kérdés: mi lesz a francia angol seregekkel, ha Görögországba szorítják őket vissza? és mi lesz a szerb seregek esetleg Görögországba szoruló részeivel? Joga lesz-e Görögországnak lefegyverezni őket?

Ezalatt pedig a fő szerb hadsereg mindinkább pusztul és züllik. Hozzáértők véleménye szerint nem lehet több, mint 80000 ember. Mostanában több ezrével fogják el a szerb katonákat és sok ágyut, gépfegyvert zsákmányolnak, sok elesik és megsebesül az ádáz harcokban, mert például még Kursumljében is utcai harcokról tettek jelentést.

De érkeznek jelentések a bomlás másféle jeleiről is. Így a héten a bolgár jelentésben azt olvashattuk, hogy az I. szerb népfőlkölözred föllázadt és megölte saját ezredparancsnokát: Pribicevics Milánt. Ennek az embernek fontos szerepe volt a szerajevói gyilkosság intézésében Ferencz Ferdinánd trónörökös és hitvese ellen. A nemezis bosszuló végzetét láthatjuk működni az orgyilkosok fölbujtói ellen és maga a szerb nép, sőt annak hadserege fordult valami okból az orgyilkosság intézői ellen.

A miben vétkezett, azzal kell bünhődnie! Jól van ez így! — Az Isten malmai lassan, de biztosan örölnék, mint a közmondás tartja.

Mialatt a szerb tragédia utolsó felvonása játszódik le a Rigómező vidékén, addig az entente hatalmas államai kezdik abbahagyni a kemény és ádáz rohamokat, a melyeket ellenünk intéztek.

Az oroszországi harctéren egy hónap óta egyes helyeken elkeseredett rohamokkal, tulerővel próbálkozott az ellenség és nem kimélte municziókészletét sem, a melyből pedig nem tulságosan sok lehet neki. Próbálkoztak Kelet Galiciában a Strypa folyón áttörni, de bármilyen ádáz módon rohantak is előre, nem értek el más eredményt, mint retentő embervesztés. De a Strypa mentén elfoglalt állásokból nem tudták seregeinket kiszorítani.

Hasonló sikertelenség kísérte őket Volhyniában is a Styr folyó mentén, a hol egyidőre át tudtak törni a Styren, de Linsingen seregei ismét visszaszorították őket egészen Cartoryskig és a Styr folyóig, tehát a nyár végén elfoglalt állásokig.

A mocsaraktól északra álló-harcok voltak. De Dünaburg és Riga tájain nagy erőfeszítéseket tett az orosz sereg, hogy megakadályozza Hindenburg terveit

s az ezideig sikerült is nekik, de azért a két erősség helyzete most is veszedelmes és fenyegetett.

A francia flandriai harctéren ágyu-harcok voltak egyes helyeken, meg aknaharcok. A németek a héten egy előretolt francia hadállást elfoglaltak. Itt általában csend állott be.

Az olaszok dühös támadásai is végükre jártak. Igen nagy veszteségeket szenvedett az ellenség és eredeti főállásaink birtokunkban vannak. Dühében Görz várost bombázta, mi pedig Veronát és Bresciát bombáztuk repülőinkkel.

Tengeralattjáróink is jól működnek a Földközi tengeren.

A Dardanelláknál még nem szüntek meg a harcok, némileg erősebben kellett a törököknek visszavágniok.

Mezopotámiában is folynak a harcok az angolokkal.

Most arra vár az egész világ: mi lesz a háboru új fejezete? Vagy talán kijózanodik az entente tévedéseiből?

A harmadik hadikölcsön.

Kubinyi Géza főispánnak köszönő nyilatkozata.

A harmadik magyar hadikölcsön véget ért. Országos eredménye imponáns megnyilatkozása a nemzet életerejének, vármegyébéli eredménye nagyszerű jele Gömör és Kishontvármegye hazafias érzületének és anyagi erőforrásainak.

A jegyzési határidő végéig a vármegye területéről **16 és fél millió koronát** meghaladó értékű jegyzés történt, tehát annyi, mint az első két hadikölcsön alkalmával összesen. Ezzel együtt a három hadikölcsön alkalmával közel 33 millió koronával járult hozzá a vármegye diadalmas háborunk folytatásának költségeihez s büszke önérettel konstátálom, hogy ezzel gazdasági erejét messze túlhaladóan teljesítette köteleességét.

Az első két jegyzés eredménye is imponáns volt s köszönetemet váltotta ki. A jelen alkalommal minden köszönetet kevésnek érzek a hazafias érzésnek és cselekedetnek ily bámulatos példaadásával szemben.

Rimaszombat, 1915. november 18.

Kubinyi s. k., főispán.

*

Tizenhat és fél millió — ez tényleg „bámulatos példaadása a hazafias érzésnek és cselekedetnek!”

Szunnyadó és eddig nem is sejtett közgazdasági energiánk hozsannáját zengik a fenti sorok s az emberi hit, mely a diadalmas háborunk diadalmas végét várja, megacélozva érzi létének legkomolyabb alapját.

A háborut nemcsak vér, golyó, gyilkos és fagy vivja, hanem súlyos gazdasági érdekek is szólnak bele az életébe. A harmadik magyar hadikölcsön úgy egészében, mint vármegyébéli eredményével gazdasági erőnknek és készségünknek nagyszerű tüntetése.

Mikor e sorokat írjuk, még csak hozzávetőleges lehet az ország jegyzésének eredménye. Az bizonyos, hogy a mástól milliárdot lényegesen meghaladja s ha ezt vesszük alapul, akkor a vármegye jegyzései az országos jegyzés egy század részét teszik. Nem kell hozzá precíz statisztikai tudás, hogy belássuk, hogy sem mezőgazdaságunk helyzete, sem iparunk fejlettsége, sem kereskedelmünk kiterjedése nem indokolják ezen arányszámot, mely reánk nézve a lehető legnagyobb.

Harminczhárom millió korona jegyzés egy esztendő alatt: ez az elképzelhető legnagyobb eredmény a mi megyénkben, ahol a földbirtok nagyrésze lekötött s ezen birtoktulajdonosok jegyzései nincsenek az említett eredményben.

Nagy koncepciójú tanulmány témája lehetne harmadik hadikölcsönünk eredménye egészében és részleteiben is. Sem helyünk, sem időnk nincs arra, hogy megvilágítsuk minden oldalról az eredmény nagyszerűségét, a mi hivatásunk kimerül az adatok konstátálásában, melyeket itt igyekszünk csoportosítani.

Pénzintézetek versenyeztek abban, hogy a harmadik hadikölcsön eredménye minél fényesebb legyen. Míg az első hadikölcsön alkalmával a Rozsnyói Takarékpénztár egy milliós jegyzési eredménye a szenzáció erejével hatott a másodiknál a másfél milliós eredményt véltük tüneményesnek, ma a jelentősebb pénzintézetek az egy milliót jóval meghaladják s nem egy van az alábbi kimutatásban, mely eredményével megközelíti a három millió koronát.

Ha tekintetbe vesszük, hogy az intézetek betétei — ha nem is tulnyomó részben — de mindenesetre jelentékenyen érintve vannak, akkor bámulva kell pénzintézetek tőkeerős pozícióját konstatálnunk s ha figyelembe vesszük, hogy a pénzintézetek mindenütt redukált munkakerékkel dolgoznak, úgy elismeréssel szólhatunk az előzékeny lebonyolításokról.

A rimaszombati pénzintézeteknél jegyezett:

A Rimaszombati Takarékpénztárnál 2600000 K
A Gömörm. Nép- és Iparbanknál 2817000 K
A Gömörm. Takp. és Hitelbanknál 240000 K
A Rszombati Közgazdasági Banknál 140000 K
Az Általános Bank fiókjánál 23150 K

Összesen: 5820150 K

A rozsnyói pénzintézeteknél jegyezett:

A Rozsnyói Takarékpénztárnál (a sajtóvölgyi banktól átutalva 520000) 2850300 K
A Sajtóvölgyi banknál 1220000 K
A Gömöri Takarékpénztárnál 335000 K

Összesen: 4405300 K

A tornaljai pénzintézeteknél jegyezett:

A Tornaljai Takarékpénztárnál 2020000 K
A Tornaljai Banknál 1164500 K

Összesen: 3184500 K

Különbféle pénzintézeteknél jegyezett:

A Putnoki Takarékpénztárnál 2142000 K
A Jolsvai Takarékpénztárnál 617150 K
A Nagyrőcei Takarékpénztárnál 390000 K
A Nagyrőcei Népbanknál 131150 K
A Pelsőcei Közgazdasági Banknál 168000 K
A Nyustyai Takarékpénztárnál 136150 K
A Garamvölgyi Takarékpénztárnál 439750 K
A Feled és Vidéke Takarékpénztárnál 56850 K
A Rimaszécsi Takarékpénztárnál 169050 K
Az Ajnácskői Takarékpénztárnál 56800 K
A Tiszolci Hitelszövetkezetnél 9800 K
A Rimakokovai Hitelszövetkezetnél 272950 K

Az adóhivataloknál összesen 25000, a postahivataloknál az eddigi jelentések szerint összesen 475350 korona értékű jegyzés történt. — Nagyobb jegyzések voltak a következő postahivataloknál: Ajnácskő 34000 k, Szilice 24150 k, Várgede 26300 k, Nagyrőce 20900 k, Száros 25100 k, Helpa 28100 k, Dernő 20350 k, Bánréve 32800 korona.

A hadikölcsön ügyében páratlan buzgalommal tevékenykedtek a közigazgatási hatóságok is, de különösen a községi és körjegyzők.

Az erre vonatkozó kimutatások még nem készülvén el, csak arról adhatunk számot, hogy a feledi járás területén két millió 790 ezer, a tornaljai járásban két millió háromszázezer, a rimaszombati járásban egy millió hatszázezer korona értékű jegyzés történt. A körjegyzőségek közül legimpozánsabb a felsőbalogi, mely megközelíti a félmillió koronát.

Mint érdekes adatot közöljük, hogy a vármegye községei mint politikai testületek 3 millió korona értékben tettek jegyzést.

A vármegye területéről budapesti és más megyebeli pénzintézeteknél eszközölt és a vármegye főispánjához bejelentett jegyzések összege: 447650 korona.

A rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium igazgató-tanácsa a napokban Medveczky Sándor kir. körjegyző elnöklete alatt ülést tartván, elhatározta, hogy a tulajdonát képező rendelkezése alatt álló „Fejérváry-féle ösztöndíj”-alapot, mely 40000 koronát tesz ki, a harmadik hadikölcsön kötvényeiben helyezi el.

A rimakokovai hitelszövetkezetnél a harmadik hadikölcsönre a következő jegyzések történtek:

Knöpfler Károly 100000 k, Rimakokovai hitelszövetkezet 25000 k, Rimakokova nagyközség 10000 k, Rimakokovai róm. kath. egyház 3400 k, Rimakokovai ág. hitv. ev. egyház 2700 k, Rimakokovai iskola 100 k, Murányhutai iskola 200 k, Hello János 10000 k, Hello József 5000 k, özv. Schváb Gusztávné 5000 k, Ferencsik József 4000 k, Lipták Endre 3000 k, Mitske Gusztáv 2900 k, Fűzi Rezső 1050 k, Tauffer Ignác 1000 k, Rimakokovai kisgazdák 67800 k, Rimakokovai kereskedők 17500 k, Rimóczi kisgazdák 11050 k, Forgácsfalvai kisgazdák 400 k, Forgácsfalvai kereskedők 1500 k, Murányhutai kisgazdák 100 k, Egyesek 1250 kor. Összesen: 272950 korona.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok.

Apró témák, amik lefaragódnak, soványak és vérszegények ahhoz, hogy cikké kalapáljam őket, következnek sorra úgy, amint elem hajigálja őket az Élet:

A Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi ülésén a gömörmegyei vasutvonalak menetrendjével foglalkozott és előterjesztést tett illetékes helyre a gömöri közlekedési viszonyok javítása érdekében. Amikor ezt a szaraz hirt leírja a toll, idebenn felujjong valami és ha hangot adna, egy mély sóhaj mellett körülbelül így festene: hátha!... hátha lesz eredménye és megszűnnek a feledi kétórás várakozások, az unalmas, hangulattalan ülések a sötét váróteremben, ahol egy hosszú esztendő alatt volt alkalmunk megtanulni előlről is, hátulról is a sok színesen kaczagó reklám plakátot... hátha eljön az ideje, hogy elfelejthetjük őket!

III. hadikölcsön. Ez nem egy közigazgatási fogalom és hadügyi hitelművelet, ez a mának a bélyege, ez megüli a közhangulatot és faluban, városban ezzel van teli a levegő. Nem erre a helyre való, hogy komoly megállapításokat adjak a sikeréről, népszerűségéről, életfontosságáról, itt más lesz a strófa, kissé könnyebb hangulatu, elevenebb lélegzésű. — Az egyik rimaszombati pénzintézet fehéres haju direktorához beállit a multkor egy falusi gazda és előszedve egy száz koronás bankjegyet előadja, hogy ezzel ötszáz koronát szeretne jegyezni. „Száz koronát fizetek most, a többit tessék *blombirozni*...” mondta egyszerűen és szárazon s talán nem is kell konstatálnom, hogy a „blombirozás” kifogástalanul megtörtént.

Apró gyerekek... lányok és fiúk megállítanak az utcán. Köszönnek illedelmesen s kiverik fejemből a drágasággal tépelődő gondolatot, mikor elem tartanak egy összemaszatolt, gyűrött papíroskát, melyen lila festékkel s összerakható nyomda-betűkkel ez áll: „Aláírási iv.” A multkor egy a hivatalomba is bejött ezzel: „Aláírólgája, eljöttem a vak katonák miatt.” Az ember ad nekik 20 vagy 40 fillért és felírja az „Aláírási iv.”-re, hogy N. N. 20 vagy 40 fillér. Ez nem olyan nagy eset: olcsó adakozás s a gyűjtő kis fiu vagy leány boldog buzgósággal megy tovább. — Én csak azt szeretném, ha ezen a tintás ujjnyomokkal összefent kis röpke íveken valami pecsétet is látnék, annak az iskolának a pecsétjét, mely nemes intenczióval szerte engedi ezeket a kis fítosokat s akkor nyugodtabban nyulna a kezünk a zsebbe és nem gondolnánk arra, hogy az emberek rosszak is lehetnek s hogy ma annyira fejlett a technika, hogy olcsón lehet összerakható gummi nyomdát és lilaszínű festékpárnát vásárolni.

Magyar film berregett vasárnap a mozink vásznán. A sok rafinált detektív históriák után a szerelmi Psylanderer pózos drámák után úgy hatott a magyar levegőjü romantika, mint a kábító parfüm illata után a friss ibolya álmosító illata. A „Szökött katoná” jelenetei után sokáig tépelődtem azon, miért van az, hogy míg a detektív históriák

bűnös hőseinek vesztéért reszket a mozi lelkes publikuma, addig a szökött katoná bűnét lelkében megbocsátva a szabadulásáért drukkolt?... S míg az idegen lelkü mozi-drámák a hűtlen szerelem jegyében születtek, a régi magyar világ képeiben tisztultan él a hűség szépséges zománca?... *Glin.*

Személyi változás. Lapunk vezető helyén búcsút vesz *Komáromy István* garami főszolgabíró, a régi szerkesztő a közönségtől és a munkatársaktól s bejelenti, hogy továbbra is a lap hűséges munkatársa marad; *Gál István* vármegyei aljegyző pedig tudomá ra hozza, hogy a lap élen ezután mint főszerkesztő ő fog működni, s hogy ez az esemény nem jelent irányváltást, hanem csupán személyi változást a vezetésben. — Már megirtuk legutóbb — mikor eddigi szerkesztőnket megválasztásakor üdvözlöttük, s tőle melegen elbucszva az őszinte elismerést tolmácsoltuk — hogy a szerénytelen-ség sohasem volt kenyerünk, s magunkkal nem szívesen foglalkoztunk soha, különösen nem tesszük ezt a mai nehéz időkben. — Ismerjük azonban munkatársaink és közönségünk gondolkodását és jóérzését s ebből kitolyólag, mikor a legnagyobb hála és köszönet kíséretében vesz búcsút a lap szerkesztősége és kiadóhivatala a régi főszerkesztőtől, szeretetteljes bizakodással és őszinte barátságos jóérzéssel üdvözlö az új főszerkesztőt, kinek kedves, rokonszenves egyénisége, színes tolla, határozott erős írói karaktere teljes biztosítékot nyújt arra, hogy a „Gömör Kishont”, ez a neme-ak számban, de sulyban is tekintélyes évekre visszamenő hatalmas multtal bíró lap ezután is minden tekintetben meg fog felelni a vármegyei, városi, társadalmi, felekezeti, tanügyi, vagyis minden irányban hozzá fűzött várakozásoknak. A legbensőbb üdvözlésünk kapcsán kívánjuk, hogy új főszerkesztőnk munkásságát teljes siker koronázza! Ad multos annos!

Kedves ünneplés. Szép meglepetésben részesítette a rimaszombati Vöröskereszt kórház pénteken, Erzsébet napján alelnököt: *Máriássy László*-t. Amint reggel a műtőterembe ment, hogy mint az ápolónők főnöke szerepetteljes hivatását teljesítse az összes sebesültek és betegek, valamint az ápolónők, orvosok s a kórház vezetősége lelkes ovációban részesítette s a betegek nevében *Bari József*, a cs. és kir. 5 ik gyalogezred közkapitánya az általa írt s a következő megható beszédben üdvözlöte:

Nagyságos Asszonyom!

Másfél éve, hogy nemzetünk a világháború gigászi harcaiban részt vesz. Másfél éve, hogy minden családban üresen marad egy-egy hely. És amikor társadalmunk aprajagya lázasan dolgozik a kitűzött nagy cél elérésén, a jövőért — mi sem ünnepelhetünk úgy, mint óhajtanók.

Nem, nem ünnepelhetünk addig, míg a nagy mű befejezve, a magasztos, szent cél elérve nincsen.

Eljöttünk mégis Nagyságos Asszonyomhoz, megragadtuk az alkalmat, hogy drága névünnepe alkalmából fáradhatatlan munkásság, nemes, fenkölt gondolkodása, kivélt nem ismerő szeretete és annyi sok szenvedés-enyhítés, köny felszárításért hálás köszönetet mondjak a vezetőség, az alkalmazottak és sebesült bajtársaim nevében.

Eljöttünk, hogy mindannyiunk rajongó tisztelet és szeretetéről tanúságot tegyünk, hogy mély, szívből eredő hálánk jeléül szerencse és üdvkívánatainkat tolmácsoljam.

Vajha meghallgatásra találna hő imánk, melyet Nagyságos Asszonyomért küldünk az Egek Urához. Vajha valóra válna Stefánia főherceg asszony ama mondása, hogy: „ki szenvedést enyhít, könyvet töröl, maga sem szenved és könyezhet.” — Éljen soká!

Ezután virágokkal halmozták el az akaratán kívül ünneplő alelnököt s átnyújtották neki a következő szövegű emléklapot:

Nagyságos *Máriássy László*-né urasszony, mint a rimaszombati Vöröskereszt-egylet alelnök és ápolófőnöke. — 1915. november 19.

Másfél évi fáradhatatlan munkásság és nemes ügybuzgalmáért — névünnepe alkalmából — hódoló tisztelet és szeretetünk je-

leül fogadja legjobb szerencse és üdvkivánatainkat. — Samarjay Jánosné, dr. Zehery István főorvos, dr. Meskó Miklós, dr. Luszti Sándor h. tisztí orvos, dr. Fuchs Izsó, dr. Kármár Aladár, dr. Bleier Leó, Gaál Emil gondnok, Szakall Andorné, Kolbay Sándorné, dr. Kármán Aladárné, özv. Terray Istvánné, Gyürky Irma, dr. Weinberger Rezsóné, Máthé Jenőné, Jellinek Bertalanné stb. stb.

Az ünnepelel alelnök meg hatottan köszöntö meg a kedves figyelmet s a szeretet és ragaszkodás szép jeleit.

Katonai előléptetések. A legutóbbi előléptetéseik alkalmából a király *Figura György* 34. gyalogezredbeli tart. hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki. — Ugyancsak előlépett ismét báró *Hámos* Antal cs. és kir. kamarás, a feledi kerület országgyűlési képviselője, a 8-ik népfőlkelő huszárezredhez beosztott népfőlkelő zászlós, kit október 29-iki ranggal a hadsereg főparancsnokság népfőlkelő huszárhadnaggyá léptetett elő. — A király fái *Fáy* Elemér, a brásói 2-es huszárok főhadnagyát ez év november hó 1-én századosná léptette elő.

Legfelsőbb elismerés. A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanusított vitéz és hősi magatartásukért legfelsőbb dicső elismerése tudtul adassék *Oderszky* Győző 7-ik huszárezredhez beosztott — az itteni ménteleposztálynál is szolgálatot tett méneskeri főhadnagynak, továbbá *Seidner* Márton városunkbeli fakereskedő az orsovai 8. honvédkülönítményhez beosztott 25. gyalogezredbeli tart. főhadnagynak és *Darvas* Pál 11. honvédlövashadosztályához beosztott 5. honvédhúsárezredbeli főhadnagynak.

A rozsnói származású dr. *Varga* Sándor főgimnáziumi tanár, a 19. honvédgyalogezred tartalékos főhadnagyának az ellenség előtt tanusított bátor magatartása jutalmául legfelsőbb helyről jött elismerés adatott tudtul.

Lukács Béla kitüntetése. *Lukács* Béla, alispánunk fia, hat hónap óta harcol az északi harcztéren mint tüzérhadapród. A napokban kedves hírt közölt szüleivel, értesítve őket, hogy vitéz és bátor magatartásáért a kis ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve. Örömmel közöljük ezen kitüntetés híreit, mert *Lukács* Bélának sorsát a helyi és vármegyei társadalom szeretetteljes érdeklődéssel kíséri.

Méntelepvizsgálat. A m. kir. állami méntelepek katonai felügyelője: szentiszlói *Dezső* Ferencz tábornok f. hó 19-én délután városunkba érkezett s a ménteleposztálynál hivatalos vizsgálatot tartott.

Harcztérre ment szolgabíró. *Hegyessy* István nyustyai szolgabíró, aki katonai szolgálatra bevonulván, a kassai 5. honvédhúsárezrednél szolgál, mint önkéntes-örmester — kérérelme folytán — a napokban harcztérre ment.

Állatorvosi kinevezés. A háboru tartamára folyó évi november 1-ei ranggal népfőlkelő állatorvossá neveztetett ki a városunkbeli származású *Schweitzer* Gyula, a 10-ik népfőlkelő parancsnokság nyilvántartásában álló, népfőlkelésre kötelezett özdí polgári állatorvos.

Szabadságon. Dr. *Kubinyi* László feledi járásbeli szolgabíró, főispánunk fia, akinek hősi harcztéri viselkedéséről már több ízben beszámoltunk, 14 napi pihenésre az északi harcztérről hazaérkezett. — *Soldos* Árpád, a 6-ik honvédhúsárezred tartalékos főhadnagya az olasz harcztérről két heti szabadságra szüleivel, Rozsnóra megérkezett. — Dr. *Fáy* István vármegyei aljegyző, a 2-ik huszárezred zászlósa, aki két heti szabadságát öccsénél Nyustyán töltötte, a napokban ezredéhez, a harcztérre visszautazott.

Hazatért szerb hadifogoly. Dr. *Kallós* Dezső csizi fűrdőorvos, tart. főorvos, ki 1914. december hó 12-én szerb hadifogságba esett, s kit legutóbb Arangyelovácban kórházi orvosként alkalmaztak a szerbek, október 23-án Krusevácba szállított, hová november 7-én délből vonult be az első német járőr s a város elfoglalása után a mieink szabadokká lettek. Dr. *Kallós* folyó hó 18-án már Budapestre érkezett s az „Est” nek elmondta Krusevác elfoglalásának történetét.

Jótekmény urleányok. Több ízben megemlékeztünk már arról, hogy *Szabó* László várgedei földbirtokos leányai mily nemes buzgalommal veszik ki részüket a jótekményes mozgalmakból. — A múlt vasárnap is kedves

tanujelét adták nemes érzésükre, felkeresve a rimaszombati vörös-kereszt egyleti kíségető kórházban ápolt sebesült és beteg katonákat. — *Kalács*csal, cigarettával és csokoládéval kedveskedtek a harcosoknak s minden egyes sebesült katonára mellé virágot tűztek. Kedves cselekedetük a sebesült és beteg katonák halálját érdemelte ki.

Id. JACZKÓ PÁL. Közéletünk tisztos és érdemes alakjainak száma ismét kevesebb lett. — Mint hivatását és szolgálatát pedáns pontossággal, lelkiismeretes odaadással és kiváló szakudással betöltő férfit mindnyájan tiszteltük és becsültük, mint nemesszívű, igazán jóézésű és jóindulatu embert szerettük. *Jaczkó* Pál városunk nyug. műszaki tanácsosáról, mérnökéről szólunk, kinek puritán becsületessége párosult a munka szeretetével, a kötelességtudással és nagy szerénységgel. — Sohasem hivatkozott sem tudásával, sem érdemeivel és nemes tulajdonságaival, lelkéből utálta a strébereket, a hiaságot és az üres fejű gőgösöket. Az ő ambíciója nem abban nyilvánult meg, hogy sikeres munkásságát hangzatos dicshimnuszok kísérik; hanem zajtalanul, bizonyos tudatos terv szerint, mérnöki pontossággal haladt a maga útján, melyet Rimaszombat város korszerű fejlődése és jövő kiépítése tekintetében helyesnek és jónak látott. Minden tekintetben megbízható, kiválóan értékes munkása volt a városnak, melynek szolgálatából előhaladott kora miatt vált ki akkor, mikor érezte, hogy már nem fejtheti ki többé a régi energiát működése terében. — A város méltó elismerése kísérte őt nyugalomba vonulásakor s ezután mint a városi képviselőtestület választott tagja — pontosan vett részt a közgyűléseken, olyan tárgyakhoz, melyek az ő szakértői hivatása keretében illettek — mindig hozzászólt és minden bizottságban, hol az ő értékes tudásának, tapasztalásának és munkaképességének hasznát vehették, készséggel közreműködött. És ez a közreműködés nemcsak amolyan „tessék — lássék” volt, hanem alapos és komoly munkálkodás. — Egy idő óta sajnálattal nélkülöztük a közgyűlési teremben. Feltűnt elmaradása, melynek oka a betegeskedés volt. Időnként megjelent az utcán különösen gondozott alakja: csinnal öltözködött s felette rokonszenves megjelenése mindenkire jóhatású volt. Régi emlékek felelevenítésével, derűs előadásával, különösen a szabadságharc idejéből való események elmondásával lekötötte a hallgató figyelmét s mint magas műveltségű, igen sokat olvasott, kedves modoru ember társasága kellemes volt. — Még néhány nappal halála előtt kint járt s a szenvedéseket is palástolni páratlan türelemmel és megadással viselni igyekezett. Folyó hó 14-én végre 85 éves korában boldog házassága 46-ik évében a derék, tisztos férfiú, a szabadságharc egyik vitéz katonája, örök álmra hunyta le jószágos, okos szemeit. Halála mély gyászba borította özvegyét, született Raáb Arankát, továbbá fiát: *Jaczkó* Pál országgyűlési képviselőt és nejét: *Dapsy* Alicet, végül leányát: *Löcherer* Gyuláné szül. *Jaczkó* Juliskát gyermekeivel: Tamással és Gyulával, valamint kiterjedt rokonságot. — Városunk közönsége körében is őszinte részvétet keltett a gyász eset s a folyó hó 16-án megtartott végtisztességtételen hatóságok, intézmények, testületek képviselői jelentek meg. Ott volt többek közt *Farkas* Zoltán országgyűlési képviselő is, ki a temetés előtt condolált a gyászoló családnál. A vármegye számos főtisztviselőjét, *Lukács* Géza alispánnal, a város tisztviselő karát: dr. *Kovács* László polgármester vezetésével, a kir. törvényszék bíráit, élükön *Kolbay* Sándor elnökkel és *Cseh* István tanácselnökkel, dr. *Mészáros* István kir. főügyész helyettes stb-ít láttuk közéletünk számos előkelőségével egyetemben. A díszes koszorúkkal fedett ravatal mellett díszbe öltözött városi hajduk kivont karddal állottak. Az énekkar gyászdala után csetneki *Gyürky* Pál főesperes szívhez szóló szép beszédben méltatta az elhunyt kiváló érdemeit, puritán jellemét és közhasznu, értékes munkásságát. — Az énekkar újabb gyászéneke után kivitték a hült tetemeiket a temetőbe s örök nyugalomra helyezték.

Balázsfi József ügyvédi irnok f. hó 16-án 54 éves korában városunkban elhunyt. Folyó hó 18-án temették.

Báró Láng Boldizsárné sz. Máriaassy Ida.

A vármegye ur társadalmának megdöbbentő hírt hozott szerdán a táviró: báró Láng Boldizsárné szül. Máriaassy Ida egy müncheni szanatóriumban szívszélhűdésben meghalt. — Egy szép asszonyt ragadott el váratlanul a halál, egy Gömörből elszakadt, de a lelkével gyakran itt pihenő szép asszony meleg szive lett mozdulatlanul hideg. — A hirtelen halál híre mindenütt a mélyeséges részvét érzetét váltotta ki s a nagyszámú rokonságot elhalmozzák a részvénytudatokat száza. A 35 éves bárónő elhunytát férje: báró Láng Boldizsár cs. és kir. vezérkari őrnagy, anyja özv. br. *Hámos* Lászlóné és testvére *Okolicsányi Zsedényi* Edéné sz. Máriaassy Margit, valamint apósa br. *Láng* Lajos v. b. t. t. és ennek valamint az elhunyt kiterjedt rokonsága gyászolja szívéből és igaz fájdalommal. A messze idegenből hazahozták holt testét s a berzétei temető poétikus eseményében, az ősi családi kriptában alussza majd örök álmódását. Temetése Berzétén ma vasárnap délután lesz az ev. egyház szertartása szerint.

Jeszenszky Samu helybeli szíjjártómestert és feleségét mély gyász érte, a mennyiben 9 éves Lajos fiuk f. hó 17-én elhunyt, 19-én temették.

A nyomorék-gyermekek karácsonya. A humanitárius karácsonyfa mozgalmak között kétségkívül a legnépszerűbbek, de egyszerűsége miatt a legmeghatóbbak egyike is volt a „Fehérkereszt Egylet” által a nyomorék-gyermekek részére rendezni szokott karácsonyfa ünnepély. A háboru új jótékonyági akciókat tett aktualissá s már az elmúlt karácsony alkalmával sem folyt a szokásos gyűjtés a nyomorék-gyermekek karácsonyfájára az eddigi keretek között és módon. Az idei karácsony közeledtét báró *Hámos* Lászlóné adománya jelzi, aki 20 koronát küldött *Lukács* Gézáné alispánné s az egylet elnöknője címére a karácsonyfa céljaira. Ezzel alapját vetette meg egy nemes mozgalomnak, melyet nem fog az egylet a házról-házra járó gyűjtés útján eredményessé tenni, de a jóságos közönség elé tárva a fentemlített példát érdemlő adakozást, felhívja a figyelmet a társadalom szerencsétlen gyermekeire s minden szívesen küldött adományt halás köszönettel fog nyugtázni.

Kitüntetés. A király *Sailer* Károly tartalékos segédorvosnak az ellenség előtt tanusított kiváló és bátor magatartása elismerésül a koronás arany érdemkeresztel a vitézségi érem szalagján adományozta.

A beszállásoláslról. Mikor ugy nagyobb tömegben érkeznek a városnak vendégei, mint mostanában katonai körökből: mindig nagy tejtörést és gondot okoz a hatóságnak a beszállásolás és elhelyezés kérdése, mert könnyű ott elhelyezni vendégeket, ahol hely van, de nehéz ott, ahol elegendő hely nem áll rendelkezésre. Ilyenformán van városunk is mostanában, a mint ilyenformán volt a múlt év októberében is. Ilyenkor el szokták foglalni elsősorban az iskolákat, azokat tekintvén olyan területnek, a mely leginkább nélkülözhető. Hiszen az iskolák eléggé vendégszeretőek voltak és nem panaszkodtak a keserves megterhelés és összeszorítás ellen. A lakosságra és a városra is hárult elég a háborús áldozatkészségből. Ez mind rendén volna és a háborus idő nehézségei igazolják a megterhelést. De nem könnyen érthető az a dolog, hogy vannak majdnem üresen álló állami középületek, a melyekbe ilyen alkalmakkor nem szállásolnak be katonai vendégeket, pedig az illető épületek igen alkalmasak volnának ilyen beszállásolásra. Nem tudjuk megérteni például, miért olyan szent terület: a börtön, a fogház, hogy abban nem lehet beszállásolni a háborus világban, mikor majdnem üresen áll?! Az iskola, a hol a nemzet jövőjét: gyermekeinket nevelik, talán valamivel mégis szentebb hely, mint a börtön, a hol tolvajok és más gonosztevők büntetésüket leülnek és ha az iskolába mégis beszállásolnak, miért nem lehet az üres fogházba beszállásolni? Hiszen az alkalmas, fűthető, jó száraz hely és sok ember elfér benne! Aztán az a szegény katonára, aki a hazát fogja védeni az ellenség ellen: inkább megérdemli a jó, száraz, tiszta lakást, mint a büntetett tolvaj, gyilkos stb. Miért nem szorítják azokat ilyenkor össze s az üres helyiségeket miért nem adják a katonáknak?

Vitézségi kitüntetések. Folyó hó 9-én szép ünnepség keretében tüzték mellé *Valaszky* Rezső helybeli ékszerész, jelenlegi losonczyi szolgálatvezető őrmesternek az ezüst vitézségi érmet. Megható szép jelenet volt amint a század öreg harczedett legőrsége, valamint a fiatal rekruták a lövöldéből hazatérőben a malom melletti térségen négyszögben felállítva várták a század parancsnoka: *Modrovich* kapitány további parancsát, ki a négyszög közepére lépve magához intette a kitüntetettet s a századhoz beszédet intézett, büszkén kiemelve, hogy százada legderekabb altisztje mellé tüzheti a király által adományozott kitüntetést. „Ti öreg harczosok — ugymond a kapitány — kik a San melletti nehéz harcoknál jelen voltatok, vissza emlékeztek az akkori nehéz, elkeseredett harcokra, ahol ezredünk állandó tűzben volt, ahol a kitüntetett azt a parancsot kapta, hogy az éj sötétjében a gépfegyver osztályt, valamint a szanitézket a tűzvonalba vezesse. Az ellenséges rajvonalt előtt az országuton 150 lépésre állandó rettetes golyózáporban és ágyutűzben ezen feladatát oly fényesen hajította végre, hogy a legveszedelmesebb ponton: az országuton, sebesülés nélkül ért rendeltetési helyére s a gépfegyverek rettenetes pusztítást vittek véghez az ellenség soraiban. Vegyetek róla példát mint emberről s minthős katonáról, kinek most mellé tüzöm a jól megérdemelt kitüntetést s kiáltatok velem együtt éljétek!” Zúgó éljenzés közepette feltüzte a vitézségi érmet a parancsnok s erős kézzorítással kívánta, hogy újabb kitüntetését is mielőbb mellé feltüzhesse. Ugyanazon időben, ugyanis az első felterjesztés után néhány napra az esti szuronyrohamnál, roham közben, óriási tűzben az ellenséget középső állásaiból százada teljesen kiverte s később patrullirozás közben az ellenséges rajvonalt két lépésre megközelítve, pontos jelentést vihetett parancsnokának, mire újabb parancsot kapott az előttük levő gépfegyverek elfogására vagy elhallgattatására, ami ellen csak 42 emberrel indult, kikből 34 elesett vagy megsebesült. Megmaradt 8 emberével az egyik gépfegyvert elfogta és hasznavehetetlenné tette, a másikkal azonban az oroszok elmenekültek, rengeteg halottat hagyva hátra. Hőstetteiért újabb kitüntetésekre lett felterjesztve. Jellemző a kitüntetettre, hőstetteiről soha senki előtt sem dicsekedett, csak néha beszélt el egyes dolgokat, akkor is inkább másokat dicsért. De ha mások hősködő dicsekvéseit hallotta, közbe szólt: „nem egészen úgy volt az pajtás! hisz én is ott voltam...” s akkor ő beszélt el nagyozás nélkül híven, a megtörtént dolgokat.

A megyénkbeli, dobsinai származású *Gömör* Gusztáv a beszercebányai 16. ik honvédegyezred szakaszvezetője, aki a háború kitörése előtt a Szoyka Pál cégnek csizfűrdői üzletét vezette, bátor és hősiességéért a nagy ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Hálaköszönet.

Fogadják mindazok őszinte köszönetünket, kik felejthetetlen férjem, illetve édes atyánk elvesztése felletti mély bánatunkban részt vettek.
Rimaszombat, 1915. nov. 17. **Jaczkó-család.**

Az erdei érték és árszabály érvénye. A vármegyei erdei érték és árszabály érvényessége lejárván, a földmivelésügyi miniszter a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának javaslatára, az érvényesség hatályát 1918. évi január végéig meghosszabbította.

Véletlen szerencsétlenség. E hó 12-én, pénteken tragikus végű véletlen szerencsétlenség történt Losonczon, melynek áldozata megyebeli egyén lett. Tankó István alsópokorági születésű 25. gyalogezerbeli őrmester az említett napon egy ezredbeli káplárral trétálkozott s ki régi, töltött fegyverét reafogva a fegyver véletlenül elsült. A golyó Tankó István mellét keresztül furta s a szerencsétlenség áldozata még az nap meghalt. Katonai pompával temették el s az 5. ik pótszázad koszorút helyezt rávalására. *Valaszky* Rezső rimaszombati ékszerész, ki jelenleg szolgálatvezető őrmester, az ezred altisztjei körében gyűjtést indított s az altisztek koszoruján kívül ezen gyűjtés eredményeképpen 100 korona készpénzt jutott az elhunyt özvegyének és árváinak.

Apolló színház. Mult héten szombaton délután a sebesültek részére tartott előadás s másnap vasárnap három előadásban került bemutatásra Szigligeti „Szökött katoná”-jának nagyszabású filmje. Sajnos — a bemutatott darab nem elégitette ki a közönséget, mert a képek kezdetlegesekek, sötétek, messze mögötte maradnak a külföldi felvételeknek. — Ma, vasárnap d. u. 4 órakor zónaelőadásban és este 8 órakor rendes helyárok mellett változatos és nagyszabású program várja a közönséget. A műsor szerint hét szám és pedig ugyancsak válogatott sláger darab fogja kellemessé és szórakoztatóvá tenni az esti és délutáni előadást.

Köszönetnyilvánítás. A „Vörös-Kereszt” egyesület javára vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szives adományokat: *Pénzbeliek:* Várgede község gyűjtése 5 K. 70 f. Brezko Józsefné 2 korona, Hegedüs János martenfalvai községi közgyám tiszteletdíja 10 korona. — *Természetben:* Szabó László Várgede 10 zsák burgonya, 63 kg. borsó, Szabó Elly és Micza Várgede 17 drb mákos és lekváros patkó, 2 nagy kosár virág, 5 doboz cigaretta, Várgede község gyűjtése 677 kg. burgonya, 90 liter bab, 118 fej káposzta, Urbán Károlyné Osgyán 15 kg. zöldség, özv. Wall Józsefné 6 drb. könyv, Bornemisza László ny. főispán egy kosár olvasmány, Kelemen Anna kulcsárnő egy kosár olvasmány, Havas Gyuláné egy csomag Tolnai Világlapja.

Népfőlkelő bemutató szemle. A megyei Hivatalos Lap most teszi közzé a megállapított népfőlkelési szemle-határnapok módosítására vonatkozó rendeletet. E szerint az 1891., 1895., 1896. és 1873—1877. évben született népfőlkelésre kötelezett egyének pótszemléje következőképp fog megtartatni: Az I. számú bemutató szemlebizottságnál: Deczember 9-én Dobsina város, deczember 10-én Rozsnyó város, deczember 11, 12, 13-án rozsnyói járás, deczember 14-én tornaljai járás, deczember 15-én putnoki járás, deczember 16, 17-én feledi járás. — A II. számú bemutató szemlebizottságnál: Deczember 9-én Nagyrőcze város, deczember 10-én Jolsva város, deczember 11-én nagyrőczei járás, deczember 12-én ratkói járás, deczember 13-án Rimaszombat város, deczember 14, 15-én rimaszombati járás, deczember 17-én garamvölgyi járás. — Nagyrőcze r. t. város szemlebizottságába dr. *Gadl* Gusztáv járásorvos, tb. megyei főorvos helyett dr. *Hensch* Géza városi tisztii orvos küldetett ki.

Utszéi jelenet. Folyó évi szeptember 17-én a Sajópüspöki és Bánréve közötti uton Lordján Lázár metsző 11 velkenyei legénygyel találkozott, kik közül egyik megtámadta, majd *Jacso* Bálint, egy gaz suhanc, megragadta a szegény embert és kieroszakolt tőle fél liter pálinkára 40 fillért. E hó 12-én a helybeli kir. törvényszék kérdőre vonta az utszéi betyárt: *Jacso* Bálintot és zsarolás vétsége címén jogerősen nyolcz napi fogházra ítélte.

Nyugtázás és köszönetnyilvánítás. *Lukács* Gézáné alispánnénak a vak katonák javára eszközölt gyűjtését az elmúlt héten az alábbi adományok gyarapították, melyekért e helyen mond hálás köszönetet. *Ludvig* Mária Koháryháza 10 kor., a balogpádári-perjési meleghegyi ág. hiv. ev. egyház offertórium gyűjtéseként *Járossy* Mihály lelkész 35 kor. 93 f., a ratkói előljárási adománya a ratkói fősztolgabíró utján 34 kor. 87 fill. — E két utóbbit *Kubinyi* Géza főispán juttatta a gyűjtő kezeihez.

A hölgyközönség figyelmébe.

Van szerencsém Rimaszombat és vidéke ragyódermü hölgyközönségének b. tudomására hozni, hogy több évi varrodai gyakorlat után ajánlkozok házakhoz mindennemű **női ruhák** jutányos árak mellett való **varrására.**

A hölgyközönség szives pártfogását kérve maradtam

Rimaszombat, 1915. november 19.

teljes tisztelettel:

BANYÁK MARISKA.

Ujváros-u. 18. sz.

Vásárlunk!

Libamáját kilogrammonként 7 koronáért,
Sárgarépat, petrezselymet, zellert,
Vörös káposztát, kelkáposztát,
Selejtes és szedett almát minden
mennyiségben napi árban vásárol
a Rimaszombati Konzervgyár Részv.-Társ.
Rimaszombat. 4—*

Hirdetmény.

263—1915. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a feledi királyi járásbírósnak 1915. évi 1552. számú végzése következtében dr. Csák Géza ügyvéd által képviselt, Majoros Istvánné sz. Tóth Zsuzsanna javára 1466 korona 70 fillér s járulékaik erejéig 1915. évi szeptember hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 1900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tinók, gazdasági gépek, szekerek, sertések, alomszalma nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a feledi kir. járásbírósnak 1915. évi V. 1353. sz. végzése folytán 1466 kor. 70 fill. tökekövetelés, ennek 1915. évi január hó 1. napjától járó 5 százalékos kamata, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 162 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, C-szben, alperesnél leendő megtartására **1915. évi deczember 4-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény-cikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Feled, 1915. évi nov. hó 16. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

3880. sz. — A **ratkói** körorvosi állásra pályázatot hirdetek. A körorvos javadalmazása: 1. Az 1908: XXXVIII. t. cz. szerint 1600 korona törzsfizetés és a négyszer ismétlődő, a nyugdíjba beszámító kétszáz koronás ötödéves korpótlék.

2. 700 korona utiátalány.
3. Természetbeni megfelelő lakás.
4. Egezer korona helyi pótlék.
5. A trachomások kezeléseért 400 korona évi tiszteletdíj.
6. Halottkémlésért Ratkó nagyközségtől 16 köbméter tűzifa házhoz szállítva.
7. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító-pénztártól a taglétszám szerinti járandóság.
8. A szabályrendeletileg megállapított rendelési és látogatási díjak.
9. A járási tisztii orvos katonai szolgálatának tartamára a Rimamurány salgótarjáni vasművek társaságátára által évi 800 korona tiszteletdíj.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1908: XXVIII. t. cz. 7. §-ában előirt képesítősüket igazoló okmányaikkal felszerelt **pályázati kérvényüket** hozzám folyó évi **november hó 21-ig** annál is inkább **adják be**, mivel az elkészen érkezett vagy hiányosan felszerelt kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választás határidejéül folyó évi november hó 25-ét, délelőtti 10 óráját Ratkó nagyközség közházához tüzöm ki.

Ratkó, 1915. évi október hó 30-án.

3—3

Madarassy, fősztolgabíró.